

Instytucje naukowe

Dbajmy o rzetelność badawczą

Czym jest rzetelność badawcza?

Celem prowadzenia badań naukowych jest systematyczne zdobywanie wiedzy, która pomaga nam zrozumieć i rozwijać świat. Z tego powodu badania muszą być wiarygodne i przeprowadzane w przejrzysty sposób. Aby zagwarantować jakość badań i zapobiegać nadużyciom, należy dbać o ich rzetelność.

Zasady rzetelności badawczej

Cztery podstawowe zasady, których należy przestrzegać w celu zachowania rzetelności badawczej:

Wiarygodność

Gwarantuje, że badania są właściwie skonceptualizowane, prawidłowo prowadzone i zarządzane, posiadają odpowiednio dobraną metodologię, a proces analizy danych przebiega poprawnie.

Uczciwość

Podejmowane badania naukowe są planowane, przeprowadzane, oceniane i przekazywane w sposób przejrzysty, uczciwy i obiektywny.

Szacunek

Dla współpracownic i współpracowników, uczestników i uczestniczek badań naukowych, społeczeństwa, ekosystemów, dziedzictwa kulturowego i środowiska.

Odpowiedzialność

Dotyczy całego procesu badawczego, od chwili pojawienia się koncepcji do momentu publikacji wyników; obejmuje zarządzanie i organizację badań, szkolenia z nimi związane, nadzór i mentoring oraz kontrolę szeroko rozumianego wpływu badań na społeczeństwo.

Wdrażanie rzetelności badawczej: co mogę zrobić?

Jest kilka rzeczy, które możesz zrobić, aby uniknąć błędów w prowadzeniu badań i postępować zgodnie z zasadami rzetelności badawczej:

Wprowadź jasne zasady i łatwo dostępne regulaminy dotyczące rzetelności badawczej, a także udostępnij informacje kontaktowe do odpowiednich osób lub komisji etycznych.

Wpisz wytyczne dotyczące rzetelności badań naukowych do umowy o pracę lub umowy grantowej.

Badaczkom i badaczom na każdym etapie kariery naukowej proponuj szkolenia i doradztwo w zakresie rzetelności badawczej.

Upewnij się, że zarządzasz zespołem badawczym mądrze; motywujesz i zachęcasz pracowników i pracownice do dalszej pracy.

Inicjuj otwarte dyskusje i ulepszaj środowisko pracy, miej wpływ na satysfakcję z pracy badawczej.

Rola projektu Path2Integrity we wspieraniu kultury rzetelności naukowej

Path2Integrity to projekt unijnego programu badań naukowych i innowacji Horyzont 2020, którego zadaniem jest zwiększanie świadomości na temat rzetelności badań naukowych i uczenie odpowiedniego sposobu argumentacji na rzecz odpowiedzialnych badań i ich wiarygodnych wyników. Głównym celem jest wyjaśnienie, jak ważne jest budowanie kultury rzetelności naukowej dla Ciebie jako obywatela oraz (przyszłego) badacza. Projekt ma na celu:

- Tworzyć kulturę rzetelności naukowej poprzez pokazywanie godnych naśladowania wzorców osobowych, przykładów rzetelnych badaczek i badaczy.
- Dostarczać faktów naukowych dotyczących rzetelności badawczej.
- Upowszechniać sprawdzone sposoby uczenia rzetelności naukowej.
- Opracować scenariusze do zajęć z obszaru rzetelności badawczej, które będą skierowane do różnych grup zaangażowanych w budowanie kultury rzetelności naukowej (uczniów i uczennic, studentów i studentek, absolwentów i absolwentek, młodych badaczek i badaczy oraz organizacji naukowych).

Wzmacnianie rzetelności badawczej

Istnieją praktyki badawcze, które wpływają pozytywnie na rzetelność badawczą i takie, które ją utrudniają.

Dobre praktyki

Należy:

- Tworzyć środowisko pracy, w którym ceni się uczciwość, a przypadki naruszeń są odpowiednio karane.
- Promować etyczne i prawidłowe procedury badawcze oraz odpowiednie metody w ramach szkoleń, superwizji i mentoringu.
- Korzystać ze źródeł w sposób rozsądny, uzasadniać interpretację wyników badań i przestrzegać poufności informacji podczas publikacji.
- Podczas badań brać pod uwagę zdrowie, bezpieczeństwo i dobro osób badanych oraz współpracowników i współpracownic, wykazując szczególną wrażliwość w kwestiach: wieku, płci, kultury, religii, pochodzenia etnicznego czy klasowego.
- Zapewnić przejrzystość badań i w miarę możliwości jak najszerszy dostęp do nich, stosując ograniczenia w dostępie tylko tam, gdzie jest to konieczne.
- Współdzielić odpowiedzialność za rzetelność badań ze wszystkimi partnerami, razem uzgodnić cele badań i procedurę przekazywania informacji; jednakowo przestrzegać kodeksów, praw i przepisów oraz na bieżąco rozwiązywać konflikty.
- Uznać zaangażowanie w badania wszystkich stron i podmiotów, adekwatnie do ich wkładu i otwarcie informować opinię publiczną o wynikach badań.
- Angażować się w recenzowanie, ocenianie i redagowanie manuskryptów badawczych.

Negatywne praktyki

Nie wolno:

- Wymyślać wyników badań i przedstawiać ich jako prawdziwe.
- Manipulować materiałem, wyposażeniem lub procesem badawczym; zmieniać lub pomijać dane lub wyniki badań bez uzasadnienia.
- Korzystać z prac i pomysłów innych osób bez cytowania oryginalnych źródeł lub bez podawania ich autorstwa.

Znaczenie rzetelności badawczej w dzisiejszym społeczeństwie

Zapewnienie rzetelności badawczej przynosi znaczące korzyści zarówno środowisku naukowemu, jak i organizacjom. Europejska Grupa Robocza ds. Nauki wymienia siedem powodów, dla których warto dbać o rzetelność badawczą:

Chroni podstawę badań i staży naukowych.

Buduje **zaufanie publiczne** do badaczy i dowodów naukowych.

Uzasadnia **inwestowanie pieniędzy publicznych** w badania.

Chroni reputację i karierę badaczek i badaczy.

Zapobiega niekorzystnemu wpływowi na osoby badane i społeczeństwo.

Sprzyja postępowi gospodarczemu.

Zapobiega marnotrawieniu zasobów i środków.

2

Podstawowe informacje o rzetelności badawczej

Aby dowiedzieć się więcej na temat rzetelności badawczej w Europie i na świecie, możesz zapoznać się z zasobami dostępnymi na stronie projektu Path2Integrity, m.in. w postaci Roadmap:

<https://www.path2integrity.eu/teaching-RI>

Path Integrity

www.path2integrity.eu

Projekt jest finansowany z unijnego programu badań i innowacji Horyzont 2020 w ramach umowy grantowej nr 824488.